

Gastanken

In de laatste jaren van de oorlog was er in Rotterdam geen benzine meer te krijgen. De aanvoer die er was, was alleen voor de Duitsers. Ik woonde in de ZwaerdeCroonstraat, waar de garage van Willebrandts was gevestigd. Deze garage was verdeeld in twee gedeeltes, tegenover elkaar in de straat gelegen achter de huizen, dus alleen bereikbaar via een poort onder de huizen. In de eerste jaren was daar niet veel activiteit. Er stonden een paar oude auto's en op een open vloer op een tussenverdieping was een (clandestiene) koffie-branderij. De ouders van ons en onze vriendjes hadden geen van allen een auto, dus wij speelden graag in deze garage: achter het stuur van een kapotte, stilstaande stoffige bekledinggescheurde auto, beleefden wij onze fantasieën. Boven de garage woonde de chef werkplaats, de heer Reichard en van hem hadden wij toestemming er onze fietsen te stallen. Dat was wel bijzonder, want het achterdeel van de garage was nog ingericht met de stalboxen van de paarden die voor de koetsen werden gespannen: je zag de haken ervan nog in de muur zitten. Toen de garage werd geannexeerd door de Duitsers was dit voorrecht verdwenen, het werd voor ons verboden terrein. Mijn ouders waren goed bevriend met Willebrandts en hun zonen. Zaterdags huurden onze ouders smalfilmpjes bij Kool in de Rodenrijselaan. De heer Kool was vroeger een wapenhandelaar voor de jacht, maar verdiende in de oorlog zijn brood met de verhuur van filmpjes. Uiteraard 'stomme' films van Laurel en Hardy, Buster Keaton, Our Gang, Charley Chaplin, Harold Lloyd en tekenfilms van Felix de Kat. Hoe geweldig is het nu anno 2015 om deze films terug te kijken via You Tube.

Er was geen elektriciteit, maar omdat de Duitsers in de garage 's waren, was er voor het gehele huizenblok een noodzakelijke stroomvoorziening, echter alleen voor de Duitsers. De bewoners uit de Snellinckstraat en de ZwaerdeCroonstraat mochten hiervan geen gebruik maken. Dit werd streng gecontroleerd door meteropnemers die er op toe zagen dat de wijzers van de verbruiksmeters stil stonden en stil bleven staan. In die tijd was er nog geen wisselstroom, maar gelijkstroom. Ik weet niet meer de details, maar mijn vader liet de stroom via een aardedraad lopen, via het kraantje van het wastafeltje in de gang en zo registreerde de meter geen stroomverbruik. Er gaat ook nog het verhaal dat mijn vader met een tandartsenboortje een minuscuul gaatje in het kijkglas boorde, zodat de wijzers blokkeerden.

Op late zaterdag-middagen (er werd in loondienst nog tot twee uur 's middags gewerkt) ging mijn vader "filmpjes draaien". Alle kinderen uit de buurt kwamen in ons huis kijken. Ik zie het nog zo voor me, het was heel bijzonder want het was het enige vertier: er was nog geen TV. In de lange gang van ons oude huis zaten en lagen regelmatig zo'n tien tot vijftien kinderen soms gillend van plezier.

De huisartsen in Rotterdam gingen op huisbezoek naar hun patiënten op de fiets of met hun auto. Er was geen benzine, maar slimmeriken bouwden hun auto's om met aangebouwde houtverbranders of hadden op hun autodak een houten bak gefabriceerd met een gas-ballon. Huisarts dr. Petit had zo'n gasinstallatie en Reichard van de garage ging regelmatig naar de Waalhaven om gas te tanken. Waarom dat 's morgens heel vroeg moest gebeuren weet ik niet, maar mijn vriendjes en ik belden om zeven uur aan bij Reichard in de hoop mee te mogen rijden. Door de Duitsers werden wij achterdochtig bekeken, wat het heel spannend en bijzonder maakte.

Koos Beijn